

Arkivverket
Deres ref: 2019/11816

Oslo, 16. september 2019

Høring – forslag til endringer i riksarkivarens forskrift

Arkivverket har sendt ut på høring forslag om endring i forskrift 19. desember 2017 nr.2286 om utfyllende tekniske og arkivfaglige bestemmelser om behandling av offentlige arkiver (Riksarkivarens forskrift).

Norsk Arkivråd (NA) er landets største frivillige arkivfaglige organisasjon. Vi har ca. 1100 medlemmer, og medlemsmassen består både av virksomheter og enkeltmedlemmer. Organisasjonen har medlemmer fra alle deler av landet, og fra bedrifter og organisasjoner fra offentlig og privat sektor. NA er spesielt opptatt av primærfunksjonen til dokumentasjon og arkiv. En god dokumentasjonsforvaltning er en forutsetning for at offentlige virksomheter ivaretar sitt samfunnsoppdrag, og for at dokumentasjon kan sikres for ettertiden.

NA er generelt positive til endringene som foreslås i denne høringen. Vi har også noen andre kommentarer der vi mener forskriften fortsatt kan forbedres. Generelt bærer forskriften preg av å være skrevet da dokumentasjon og arkiv i hovedsak var på papir og før erkjennelsen av at svært mye av forvaltningens dokumentasjon ikke journalføres i et Noark-system, men skapes og brukes i andre systemer tilpasset disse prosessene. Dette er svært fremtredende i kapittel 2 og 4 der «arkiv» kun kan oppfattes å omtale fysiske arkiv mens andre deler har spesifisert hvilke format bestemmelser gjelder for.

NA mener åpningen for å teste ut nye metoder, formater og teknologi som ligger i foreslått nytt femte ledd i §5-3 og ny §8-8, er svært viktig. Samtidig ser vi at denne åpningen for å teste ut nye metoder og teknologier kun er rettet mot de prosessene som er i tilknytning til overlevering til depot. NA hadde gjerne sett at dette også gjaldt i arkivdanningen, og særlig journalføringen.

Behovet for å åpne opp for å teste ut nye metoder og formater ved fremstilling av arkivversjoner er drøftet blant annet i Arkivverkets «Konseptutredning om modernisering av arkivvedlikehold og overføring til arkivdepot» fra 2017 og det er gitt ytterligere eksempler i Menon Economics rapport 81/2018: Evaluering av norsk arkivstandard. Forslaget åpner opp for at Arkivverket og forvaltningen kan starte utprøvingen arkivlovutvalget beskriver i NOU

2019: 9 og bør i tråd med denne også gjøres i arkivdanning og journalføring i tillegg til prosessene for avlevering.

Det påpekes at bestemmelsen kun vil være førende for statlige arkivskapere fordi det er disse som skal avlevere arkiv til Arkivverket. NA er opptatt av at behovet for denne type utprøving av metoder og formater er vel så viktig i kommunal- og fylkeskommunal forvaltning. Vi oppfordrer Arkivverket til å samarbeide med arkivdepot for kommuner og fylkeskommuner for å sikre at den samme utprøvingen skjer der slik som det gjøres blant annet i Modark-prosjektet.

NA er positive til skanning og mediekonvertering av papirarkiv for digital bevaring og mener det er godt grunnlag for at det er behov for en unntaksregel slik ny §8-8 foreslår. Igjen har teknologien gitt muligheter som regelverket ikke tar opp i seg i nåværende form. Høringsbrevet nevner noen alternative teknologier som kan tas i bruk og som muligens vil oppnå målet. Behovet for endring underbygges av en del utregninger gjort av Arkivverket som viser at mediekonvertering av papirarkiv for bevaring er lønnsomt. NA vil legge vekt på at det er behov for mulighet for å søke dispensasjon fra de gjeldende reglene slik ny §8-8 foreslår fordi det er behov for å utforme beste praksis for hvordan dette skal gjøres også fra arkivskaperens ståsted. Det er behov for utfyllende retningslinjer og veiledning for arbeidet som sikrer en effektiv ressursbruk samtidig med at arkivene sikres for ettertiden. Når Arkivverket ikke lengre skal ta imot papirarkiv fra nevnt periode krever dette omlegginger hos arkivskaperene som vil ha behov for overgangsordninger og avtaler som passer for den enkeltes behov, volum og omfang av arkivmateriale som faller innenfor bestemmelsen. Våre medlemmer er dessuten bekymret for nye kostnader knyttet til digitalisering av arkiv som er helt ferdig ordnet og klart for avlevering, men som er ble satt på vent av avleveringsstoppen. Disse medlemmene har allerede hatt høye kostnader knyttet til ordning og listeføring, ofte med ekstern bistand fra Asta eller andre.

Spesialrom for arkiv er svært kostbare, og NA mener en klargjøring av innholdet i bestemmelsen vil være hensiktsmessig. Forslaget slik det foreligger bruker formuleringer som legger opp til skjønn, for eksempel «*så langt det er mulig*» og «*hyppig bruk*». NA mener bruk av slike begreper bør unngås dersom det ikke er hensikten at arkivskaperen skal bruke stor grad av skjønn i disse vurderingene. NA støtter derfor ikke forslaget til endring av §2-11 første ledd da dette ikke er en språklig endring som gjør bestemmelsen lettere forståelig. Endringen som er foreslått i §2-11 andre ledd støttes da dette er en språklig endring som gjør bestemmelsen klarere.

NA ønsker å benytte anledningen til å påpeke en språklig uklarhet i §7-11 andre ledd bokstav e). Tegnsettingen gjør at det blir uklart om meningen er at sakstypen kasseres eller ikke.

(2) Følgende sakstyper kasseres:

e) Oppfølging av den enkelte ansatte, som inneholder dokumentasjon uten betydning for den ansattes pensjonsforhold, ordensstraff, arbeidsulykker, yrkesskader og yrkessykdommer.

Vennlig hilsen
Anja Jergel Vestvold
styreleder
Norsk Arkivråd